

OLOT

Representació de '9 maletes', al Teatre Principal

El Teatre Principal d'Olot presenta divendres (21.00 hores) l'obra *9 maletes*, amb Mercè Sampietro i Eduard Iniesta. Dirigida per Joaquim Oristell, els actors expliquen la peculiar història d'amor que van viure durant tres calorosos dies d'agost a Brooklyn la Brenda, hereva d'una petita fortuna, i el Jacob, un músic a la recerca d'inspiració. Les entrades es poden comprar al web del teatre, al teatre mateix i a Can Trinchera. ■ J.C.

OLOT

Nyandú presenta el seu disc a la sala Torín

Nyandú, un dels grups musicals amb més projecció del moment, ofereix aquest dissabte un concert a la sala Torín d'Olot (23.00 hores). Hi presentarà el seu primer disc, *L'origen de les absències*. En aquest primer treball, el trio de la Torre d'Oristà (Lluçanès) aposta pels ritmes tribals, les harmonies vocals elaborades i les lletres quotidianes però profundes. El seu directe és singular i potent i molt proper al públic. ■ J.C.

OLOT

"Grease", pel grup de teatre de Sant Joan de Déu

Aquest diumenge es du a terme la reposició del musical *Ni blanc ni negre, Grease!*, que interpreta el grup de teatre Els Altres del l'hospital Sant Joan de Déu. És un acte solidari i la recaptació es destinarà a la recerca en les malalties metabòliques hereditàries. La funció es va haver de deixar a mig fer per l'apagada elèctrica del 25 de novembre passat. Es farà a la sala Torín (17.30 h). ■ J.C.

GIRONA

Xerrada sobre rituals funeraris, a la Casa de Cultura

Bibiana Agustí ofereix avui a l'aula magna de la Casa de Cultura (19 h) la conferència *Els rituals funeraris en l'edat mitjana i moderna. Una visió antropològica*, dins el cicle que organitza el grup Mémora. Agustí és historiadora i antropòloga, especialista en paleoantropologia i arqueologia funerària. Ha participat en nombroses excavacions a Roses, Girona, Banyoles i Castelló d'Empúries. ■ REDACCIÓ

LLETRES

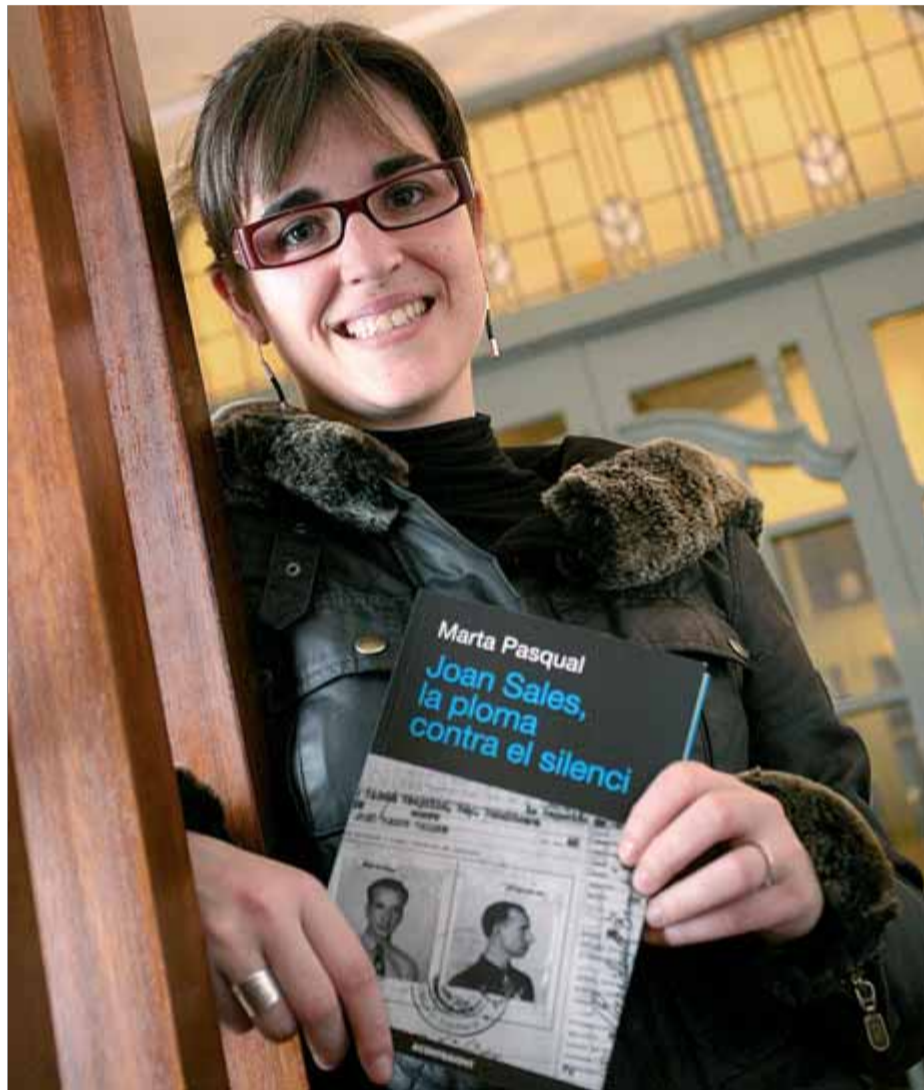
Un retrat del Sales editor i 'reescriptor' més combatiu

■ Marta Pasqual reivindica l'intervencionisme de l'autor d'"Incerta glòria" en els originals dels escriptors que publicava a Club Editor per "la voluntat de servir el país i guanyar lectors"

Eva Vázquez
GIRONA

Joan Sales no era un impressor, sinó un editor en el sentit que hi donen els anglesos: algú que intervé activament en la creació d'una obra. Aquesta distinció, que el mateix Sales no es cansava de precisar quan algú li discutia el zel amb què revisava, corregia i fins alterava els originals que publicava a Club Editor, el segell que havia fundat el 1959 amb Xavier Benguerel, el legitimava, segons argüia, per introduir modificacions, a vegades ben substancials, en uns textos que havien de tenir com a missió ineludible guanyar lectors i contribuir al redreçament cultural del país. L'objectiu no era pas modest, sinó més aviat heroic, tenint en compte que des del final de la guerra fins al 1945 només havien vist la llum una desena de llibres en català i, encara, clandestinament, i que fins a 1947, un any abans que Sales tornés de l'exili, se n'havien publicat més a fora que no pas a l'interior. "La literatura no té sentit si no és en funció de Catalunya", arribaria a dir, i aquesta convicció, que aplicaria dogmàticament, obsessivament, a tota la seva activitat com a editor, és el pilar que sosté el retrat patriòtic que en fa l'estudiosa Marta Pasqual (Llagostera, 1985) a *Joan Sales, la ploma contra el silenci* (Acontravent), reelaboració de la tesi doctoral presentada l'any 2011 a la Universitat de Girona.

El llibre detalla les estratègies de correcció i reescriptura de què va servir-se Sales per atraure un públic desafecte, en plena postguerra, a la causa de la literatura catalana. En primer lloc, una aposta clara i decidida per un model de llengua viva, natural, planera ("el millor estil és el que no es nota", sostenia), que eludís al mateix temps els refinaments noucentistes i les vulgari-

Marta Pasqual presenta avui el seu treball a la Llibreria 22 de Girona ■ LLUÍS SERRAT

Una novel·la inèdita escrita a quatre mans

Una de les sorpreses del treball de recerca de Marta Pasqual ha estat la troballa, en col·laboració amb el seu marit, el professor Xavier Pla, d'una novel·la fins ara inèdita, *El patriarca*, que Joan Sales va escriure l'any 1959 a quatre mans amb Xavier Benguerel, el seu soci en l'empresa del Club Editor. La pista d'aquest mecanoscrit, que havien presentat sense èxit al premi Sant Jordi de 1960 amb el pseudònim de Genés

Baixeres, apareixia esporàdicament en la correspondència entre els dos autors, sobretot per insistència de Sales, que durant un temps va intentar convèncer el seu soci de refer l'original i publicar-lo pel seu compte, fins que la denegació del permís per part de l'aparell de censura va fer-lo desistir també a ell. Seguint aquest fil, Pasqual i Pla van localitzar el que probablement és l'única còpia conservada de l'obra a l'arxiu

d'Alcalá de Henares, amb la nota del censor que en desestimava la publicació pel fet de presentar unes tesis "francament immorals" a través d'una dona de mala vida amb filla violada que transmet al seu torn l'estigma de la perdició també al seu fill. Per l'estil i fins i tot pel tipus de lletra de la màquina d'escriure, Pasqual sosté que és indubtable que Sales és l'autor, si més no, de la reescriptura de tot el llibre.

tats. No s'ha d'abusar de "la bona fe catalanista del públic", advertia als escriptors perquè es decidissin a presentar llibres que "es llegeixin de gust" i no en "un català llauna". En segon lloc, una operació integral de refosa, supres-

sió, addició i reordenació dels textos amb l'objectiu de fer-los guanyar eficàcia narrativa, a vegades amb el beneplàcit dels autors; moltes altres, amb la seva frontal oposició. "L'essència de la mentalitat d'editor és, per damunt de tota

altra consideració, que les obres agradin al públic", es defensava el 1960 en una carta adreçada a Benguerel, i aquest propòsit a vegades exigia sacrificis, com ara la supressió de passatges sencers que, segons el seu criteri, podien

"esgarrifar" el lector i "deprimir-lo", com l'episodi d'una mort dramàtica que Ramona Via descrivia a l'original del seu llibre de memòries *Nit de Reis*, o al contrari, que podien transmetre valors poc edificants, com les insinuacions d'incest que va ometre en les adaptacions de rondalles catalanes que va fer ell mateix per a l'editorial Ariel. En tots dos camps va topar amb reticències i oposicions dels autors, però també amb agràides adhesions, com les de Llorenç Villalonga, Mercè Rodoreda, Lluís Ferran de Pol, Nicolau M. Rubió o la mateixa Ramona Via, en l'edició de les obres de la qual Pasqual parla obertament de "co-autoria". El seu intervencionisme va impacientar, en canvi, si no enfurir, escriptors com ara Manuel de Pedrolo, Aurora Bertrana, Lluís Romero, Josep M. Espinàs i Joaquim Carbó. La seva fama d'editor "empipatiu", com ell mateix es definia de tant que li agradava "ficar-hi culle-rada", era però coneguda fins pels debutants: quan Villalonga va suggerir al jove Baltasar Porcel que s'hi adreces per publicar al Club Editor, el mallorquí va respondre que ni parlar-ne, que "para tratar con ellos hay que acatarlos en todo", un plural que abraçava també la dona de Sales, Núria Folch, sòcia de ple dret de l'editorial des de 1963, encara que la seva implicació hi era ben activa des dels inicis. Joan Triadú va arribar a dir que Sales "s'ha servit de la literatura i l'edició, en lloc de servir-les", però Marta Pasqual defensa que totes les intervencions de Sales "es justifiquen, sempre, per la voluntat d'oferir al lector el millor text possible", encara que la seva manipulació pugui semblar "devastadora".

El llibre el presenten avui a la Llibreria 22 de Girona (20 h) la mateixa autora, Francesc Parcerisas i Montserrat Bacardí. ■